

የት-ዘብ-ት አድማንስ

ሰኔ 20 2000

የት-ግብ-ትን ግበ የኢት-የኩ-ያን ከለቁ ተቀም ማሳጠበቅ ነው

የኢት-የኩ-ያን ስም አንጻብዬ የተደረገ ተርጉም ለለች ይርሱታች፡ ከሁሉ በራት ለገነዘበት የሚገባ እንደ መወረታዊ ጉዳይ እስ በላን እናምናለን፡፡ በኢት-የኩ-ያን ስም መደረጃቸው መታገል ማለት፡ መብት በቻ ስይሆን፡ ግለጋጥም፡ ከበርሃም፡ መታደልም፡ በለመ ከባድ ዝላፈነትም ማለት መሆኑንም መቻርር ነው፡፡ እንደ ግንባር ቅድመ ተመልናና አከራ ተረከም አስመዝግበ እንዲስፈው ገዳም ስማልታት ነው፡፡ ሀራ በኢት-የኩ-ያን ስምና ለኢት-የኩ-ያን በረሱዋ ተቀም እታገለሁ የሚል ሁሉ፡ የዓለማው ማስከል፡ የት-ግብ-ት አልፏና አማካር እንዲሆኝም የመጨረሻ ግበ፡ የኢት-የኩ-ያን ከለቁ ተቀምና የዘመኝም በከራሱዋ ነባነት መሆን አለበት፡፡ በዚህ አብይ መተከላ ተረያ የማይከኞል ተግል፡ የመጨረሻ ግበን ለመታ ቅርቶ፡ ያረቀ ወጪ እንዲን መኻገር አይቻልም፡፡

ከታረክና ከተመልና በያኙ እኩያ ለገመገም፡ እሁን ለሌሎለው የህገራችን ሁለንተናዊ ሁኔታ፡ ሁለም የየደርሻውን ለሌሎመዋቱና ወያኙን ባለማንበርከከ፡ በለመ የህገራችን መከራ ባለማስወገድ፡ የየበከራን ዝላፈነት መቆበል የገድ ለሆን ነው፡፡ የወያኙ መረም ይረመዋኝም በሆን አመጣጥቸው ለኢት-የኩ-ያን ተፋት ለለሆነ፡ በታረክ ፍርድ ሽንት የሚቀርቡት በተለያ ምልሬፍ በመሆኑ፡ ለነጠብ የሚሰጠው በያኙ የተለያ ይሆናል፡፡ ይህም በመሆኑ ሂራ እና ማተከር የሚገባን በኢት-የኩ-ያን ስም፡ ለለ እት-የኩ-ያን በሚታገለት ዝይለው ለይ ነው፡፡ ወሆት እንደ ላዕስነት ተቀጥሩ፡ በሌዕስነት መቆበር ለይ ሁለት ነገሮ፡ በኢት-የኩ-ያን የፖለቲካ መለከከ - ምድር ለይ አጥፁ ማረኞ በሚጠውትበት በአሁኑ ዘመን፡ ወሆነቱን ተናግረን፡ ዕቅናን አስምተን፡ ይከመታችንን አያነን፡ አቀማችንን አውቀን፡ የጋራ ዝላፈነትን ተቀብለን፡ መታገል ክልተችለ፡ ነገር-ዓለሙ ሁሉ የእምበይ ከበ ከመሆን አያልፍም፡፡ ያልታገለት ተግል፡ እንደ በረለውን ግንባ ሆኖ ይቀረል፡፡

“ተግበራችን ሁሉ ክልረጋበ ዕርከብ፡
ዓለማችን ከንቱ የዕምበይ ከበ የዕምበይ ከበ”
በለው ነበር እንደ እት-የኩ-ያንዋ ለመጥር ይረሰናል

በአሁኑ የህገራች ተጨባቸው ሁኔታ ያለውን ላዕስነት ለንመለከት፡ ለመከድ የማንቻላቸው አረት ነገሮች እፈታችን ይደቀኑበናል፡፡

1ኛ. የምልሬዋውያንን ተቀም የሚያስጠበቅና የህገራችንንም በረሱዋ ነላቁ በማጥሩት ለይ የሚገኘ እንደ መብት በረሱታች በድን በሥልጣን ለይ እስከሁኑ አለ፡፡ ምልሬዋኝም ለተቀም አስጠበቀያቸው ለዘመ አት-በዳቸና

ተሳለከ በድን፡ ሁሉንታዊ ደንብ እየሰጠት ይገኝል፡፡ በራ ከመሳዣ የእናፍርሻ
ከፍለ ኢንተር ወሰተ፡ ከግብዕ ቅጥሎ ከፍተኛውን እርዳታ የሚያገኘው መለሰኑ
አነበደቸ በድን ነው፡፡ ይህም የልብ ለብ ስጥቶት፡ የእትቶችያን አካባቢ እንደ
“ገል ቅጥቃው፡ እንደ ስም አቅልሙ ለብዏ ከመን ኢንዘለሁ” በለው ያቀናል፡፡
የህንጻቸን የጃኬ-ፖለቲካ ቅቀማቻቸ ከቀጥረቸው ሥር እስከላ ደረሰኝ፡
ምስራዊውያን፡ አስፈላጊውን ሁሉ እርዳታና መመሪያ ከመሰጠት
አይቀጠበዋም፡፡ ታደሮ ያቀና ሆኖ፡ በእንደ ነገር ግን በበርጣዎችንት መናገር
እንቻለለን፡፡ በዓለም አቀፍ ግንኝነት ዘይቤና በህንጻቸ መከከል ለኖር
በሚቻለው የዶተለማማሪ ስማዋነት መሠረት፡ “ሀልቁ ወቆቻ ወይም ለለቁ መለት
ሳይሱ፡ ለኖር የሚቻለው፡ ለለቁ ቅቀም በቻ” መሆኑን ለለምናውቁ፡
የምስራዊውያን ደንብና ትብብር የሚለገለት፡ የእገልግሎት ቅቀማቻቸ
እስከላ ደረሰ በቻ ይሆናል፡፡ አገልግሎቱ ሲያከተማቻቸ ቅቀማቻቸ
ሰውይበዋቸ፡ መለሰን እንደ አገልግሎት መተጠዣ እንዲማቻቸ ቅቀማቻቸ
ተመከራቸው መግንዘብ ይችላል፡፡

ለእራት ስህ፡ ለዘዴሩ ጥበቃ፡ ለፋይናንያው ቅዱታዊ፡ ለሰጠው ማከኬል
ነርባቸ፡ ያልሆነ፡ አካባቢ አመሰ ስጠጣ ቅጠና፡ የምስራዊውያን፡ ለመለስ እናዊ
ይቀመለቸል ተብሎ አይመበቻም፡፡ መስረው መለሰኝ ይህን ይሰተዋል
እንደም፡፡ እትቶችያ በታረና እንደነመለስ እናዊ የመሰሰለ የህንጻቸውን
ቅቀም ለባዕድ አሳልፈው የሰጠና በጀት ከበርንም ያዋረኝ መረምቻ
እጠጥቻት ለላልነበር፡ ይህ የታረና ሁኔታ ለነመለስ እናዊ በቻ ለሳይሱ፡
ለዚህ ተወልድም መምር እንዲይተርና ያሳይበናል፡፡ እና አለብ አባ ነገን
የቦቃለቻ የትግራይ ምድር፡ ከእንደ ምዕት ዓመት በቻ እንደነመለስ እናዊ
ዓይነቶችን ሁነር ሙሉ ግለሰቦችን ማፍራቸ፡ የእትቶችያ አካባቢ እየገለመው
ይኖራል፡፡ ከስተኛ ጋር የሚያዋነውን ሰራና ለም የህንጻቸንን የምስራብ ማዘተ
ለስተኛ የሚያሳይበብ በድን እትቶችያዊ ነው ለማለት የሚያሳይቻር ነው፡፡
ሳይሱ እትቶችያ እርቻቸታለቻ እንደም እንቻ፡ ለክቡ “ሁነር ሲያረች ይርቻ
የቦቃላ” የሚባለው ይተብሃል፡ ዕውነት ዓይነ?

2ኛ. በሁለተኛ ደረጃ ለወሰ የሚገባው የተቁቀማቻው ነሬ ነው፡፡
እትቶችያና በጀት ቅቀማን ማሻሻል ያደረገ እርድ እንቀተቀተ ትግል
ማካሂድ ለሰነድ እልተካከለቻም፡፡ ከሁለም በገዢና በበለጠ ደግሞ፡
የእትቶችያ ስተራተቻቸዋው ቅቀም ማለት፡ የአካባቢ እንዲነትና ጉባኤት ማለት
እንደሆነም በሙራሽ በሚገባ የተረዳ አይመሰልም፡፡ የተፋሩመ፡ ሁሉንም
ትግል ማየት፡ እሁንም የሁለም እትቶችያዊ ለልምና ምቻት ሆኖ ቅርቡል፡፡
የተቁቀማቻው ነሬ፡ በድብቅት ላይ እና ለመቀለስ ከመጠር ይለቀ፡ መሠረት
ዕኑ፡ አግማስ-ተልቀ፡ ልብ-ተልቀ፡ እናደሽ፡ ሰራ፡ ሁሉን አቋራ የሆነ ሁነር
ለመግንባት የሚያሳይቸውን ቅድመ-ዝግጅትና ሂደት ማድረግ ነበረበት፡፡

ይርማ ሁነርናን ለቦኩ-ሰብ እጠልቀት ከዘይ ከ1983 ዓ.ም ይምር
የተቁቀማቻው ነሬ ጉባኤት ለመቀጠር ያደረገው መ-ከራ ሁሉ ለምን
እንዲልተካከለት እንዳን፡ ወደ ጉለ አውር በለው በመመልከት፡ የምናቻቸ
ለማስበ የሞከር የለም፡፡ ለእነዚት አስራ ለባት የውርድታና የጥቃት ዓመታት፡

ለምንት የገበረት ምሥራታ ተረኑና ፊደቶች ተደርጉዋል፡፡ እኩልቅ፡ ጥሩስ አንድና ተሸስ ሁሉት፡ አማራው ትይለዎች፡ አተጻናገኘ፡ ቅንቃቄና እኩልቅ ለማስረጃ የሚጠቀስ ዓቃዎ፡፡ ለምንት ተረቶች በደረሰኗም፡ የተጠበቀውን ወጪት ለያስመዘግበ አልቻለም፡ የሚገርመው ይግሞ፡ ከእኔኝህ መከራዣች ወሰተ አንዳንዶች፡ የተቋዋሚ ድርጅቶች ጉበሩት ለመመስረት የተዘጋጀው ሰነድ የተፈረሙት ቁለም ከመድረሻ በፊት ይፈጸመል፡፡ “ሙያችው ፍረሰ ደቦዎ ተቆረሰ” እየተባባለ ሁሉም በየፈናዎ ይረዳል፡፡

3) የኢትዮጵያ ምሁራን ለሁገቻው መቀርቆርና ለወጥም ለማግኘት
እስከሁኔን ያደረጋት ተረት የሚያደርቅ ለመሆኑ ሁሉም የሚሰማማቸው
ይመስላል:: ይህ ሁቅ እንዲለ ሆኖ ግንና ምሁራን በተቋዋሚው ነሱ የትግራ
ሂዳት የሚገባቸውን ማድና ለመጠወች ዕድል አገኘታዊል ለማለት ያስተካፈል::
በተናጠልና አልፎ አልፈጻም በበድን እያሆኑ ያደረጋት ተረትና ድካምና ወለታ
መሳሽ በሆነው በኢትዮጵያ አካላት ከንድ አዎንታዊ ጥንካብ እንዲተረፈ ማግኘ
የሚያውቃው ይመስላል:: ምሁራን ክፍያ አልፈው ግንና ሲፈና ተልቅ
መድረሻ በማዘጋጀት ስትግለ ሂደትና መሳካት የሚረዳ ተምህርት በመስጠትና
ተቆልና በማሳደር ለያደርጉት የሚገባቸውን ግዢታ ሁሉ ተወተተውታል
ለማለት የሚችል አይመስላለንም:: ይህንን ለማለት የምንድናፍረው የምሁራንን
ሁሉንተናዊ ድጋፍና አስተዋጽሬ የተነሳገው ተግል ስነታማ እንደማይይም
ስለጊዜና ነው:: የምሁራን ሁሉንተናዊ ተሳትሪ ከምንጻይውም በበለጠ
የሚያስፈልግበት ወቅት ቤኖር ሏራ ነው::

እንግዲህ ሁኔታ እየተኞገሩን በመስጠት እንደር ከተባለ የተቋማማው
ድርጅቶች ካራና የእተሞች ምሁራን እንደ አምሳል እንደ አካላ ሆነው
ሁንፈቻውን ከተፏት ለማቅን ከአዝብ ጋር ከተዋሸፊ ያመረቻቸው ቅጠረ
ተብበር ክፍረን ተግሉ በእውር ገዢ ግብን እንደማሙት አይጠረመኝ፡፡
የምሁራንን ድጋፍና ተሳተሪ ያልተከናወል ተግል የተም እንደማያደርሰለ ሁሉም
ለንዘዘበው ይገባ ነበር፡፡ የምሁራኑ እረዳቻው ተብበውና ተሰማምተው፡፡
የበከላቻውን የተግል አስተቀዱ ማድረጋቻው ደግሞ ሁንፈቻዊ ግድጋቸና ተግባር
ይመስለኝል፡፡ ሰነና ሰጭ አስከላማጠሙ ድረሰ ከመጠበቅና ከመጠባበቅ ይልቀ፡፡
እስከሂያው ድረሰ ሁሉም በየራሱቸ በከራዊ ግድጋቻውን ለወጣ ይገባል፡፡
በዓለም አዝብ የተግል ተረክ ሂደት፡ የነገነትና የደምከራሳ ተግለቻች ደል
ለትናዕና የበቀት፡ የምሁራን ድጋፍና ተብበር አጥቻቻው ነው፡፡ ሁንፈቻን አሁን
ከፍረስቻበት አሳዛኝና አደጋቸው ሁኔታ እንዲር፡ ማንኛውም የገበረተሰብ ክፍል
ተግባር ክልተግለ፡ እተሞች እንደ ሁገር ተቆያለቻ በለው ተስፋ ማድረጋቸ፡፡
በያንስ ሁኔታውን በቋጠ አለመንግዝበ ይሆናል፡፡

ይህ መርሃኑ እንደተጠበቀ ሆኖ ግን፡ ሁሉዚን ለማዳን በሚያረገው በዘመና
የነፃነት ተግል ሂደት፡ ሁሉም ነው አሁን ስይለይ፡ የእቻተዋጽችን በዘመናዊ ተቀም
ማስከል ባደሩን በሆነው አቀፍ ተግል መሳተፍና በፊራርዊ ጥርጉም በእስታኩል
የሙሙለስ ግዢታ አለበት :: በራ ቅድሚያ የሚሰጣው ፍጤርኝ፡ ሁሉም ተባዛዎ
ሁሉዚን በጋራ የማዳን አይችላል በቻ ነው:: ሁሉ ከተገኘ በጃላ ለገዢ ፍጤርኝ
የሕዝብ ፍጤርኝ ይሆናል::

4) ከሁ-ለ-ም በተ-ይ የሆኑው-ና የሁ-ለ-ም ገ-ዳይ አጠቃላይ መደምናማሸያ ለሆኑ የሚገባው-፡ የአ-ት-የ-ክ-ያ አካ-ብ ነ-ፋ-ት-ና የአ-ት-የ-ክ-ያ ገ-ል-ዕ-ና ነ-ው-፡፡ በመሆኑ-ም-፡ ሆ-ኔ ከሁ-ለ-ም በበለ-መ ቅ-ድ-ማ-ያ ለ-ሰ-ጠ-ው- የሚ-ገ-ባ-ው- ዝ-ወ- የአ-ት-የ-ክ-ያ በ-ዘ-ረ-ዋ- ተ-ቀ-ም-ን ያ-ስ-ቀ-ድ-ሙ ተ-ግ-ል በ-ቁ- ይ-ሆ-ና-ል-፡፡ በ-ፊ-ር-ጥ-ም- እ-ት-የ-ክ-ያ-ን ማ-ድ-ን አ-ለ-ብ-ን ከ-ተ-ብ-ለ-፡፡ ከ-እ-ሆ- የ-በ-ለ-መ-ና የ-ተ-ሳ-ለ- እ-ማ-ራ-ሙ- እ-ይ-ፍ-ር-ም-፡፡ እ-ን-ድ-ማ-ን-ኩ-ው-ም- የ-ዓ-ለ-ም- አ-ካ-ብ-ቻ-፡ እ-ኩ-ም- ወ-ሳ-ም-ና ተ-ጥ-ታ-፡ ነ-ፋ-ት-ና ይ-ሞ-ከ-ራ-ለ-፡፡ ፍ-ት-ገ-ር-ት-ዶ-፡ ለ-ማ-ት-ና በ-ል-ዕ-ግ-ና-፡ ዕ-ድ-ገ-ት-ና ሂ-ል-ጠ-ና-፡ ፍ-ስ-ህ-ና- ተ-ና-ፈ-ል-ጠ-ና-፡፡ በ-ኤ-ት- ዕ-ት-ል-ነ-ት- ሌ-ይ የ-ተ-መ-ዋ-ረ-ት-፡ እ-ን-ድ-ነ-ቱ- የ-ተ-ጠ-ብ-ቀ-ና- የ-ዶ-ሞ-ከ-ራ-ለ-፡ ሂ-ር-ጥ- የ-ሰ-ነ-ት- የ-ቅ-ር-ታ-ኩ-ም- ይ-ህ-ን ከ-ሩ-ቅ- ወ-ዳ-ጀ-ታ-ኩ- ወ-ር-፡ በ-በ-ለ-ም- ተ-ባ-ብ-ር- መ-ኖ-ር-ን- እ-ን-መ-ኩ-ለ-ና-፡፡ ይ-ህ- ሁ-ለ- ታ-ሳ-ሳ-ቅ-ና አ-ማ-ማ-ሰ-ሰ-ሳ- የ-ሆ-ና ዓ-ለ-ማ-ና ም-ቁ-ት- የ-ሚ-ሳ-ከ-ው- ገ-ን እ-ን-ድ- ሌ-ይ ተ-ባ-ብ-ር- ሌ-ሰ-ና-ና ሌ-ታ-ገ-ለ- በ-ቁ- ነ-ው-፡፡ ሆ-ኔ በ-ዓ-ለ-ም- ሌ-ይ ያ-ለ- የ-በ-ለ-ሙ- ሁ-ገ-ር-ታ-፡ እ-ሁ-ን ከ-ለ-ብ-ት- ይ-ረ-ዳ- ሌ-ደ-ር-ሳ- የ-ቅ-ለ-ት-፡ ተ-ባ-ብ-ረ-ው- ተ-ዋ-ና-ደ-ው- በ-መ-ዋ-ረ-ታ-ኩ-ው- ነ-ው-፡፡ ተ-ኩ-ለ-ው-ና ለ-የ-ነ-ታ-ኩ-ው-ን አ-ቀ-ራ-ር-ቦ-ው-፡፡ በ-ል-የ-ነ-ት- እ-ን-ድ-ነ-ት- የ-ሚ-ለ-ው-ና መ-ር-ና እ-ን-ግ-ብ-ው-፡ ለ-እ-ን-ድ- ሌ-ት-ሸ-ታ-ኩ-ያ-ዊ- የ-ሆ-ገ-ታ-ኩ-ው- ተ-ቀ-ም- በ-ቁ- ሌ-ለ-ማ-ሰ-ና- ነ-ው-፡፡ ይ-ህ-ን መ-ዋ-ረ-ታ-ዊ- ሕ-ው-ነ-ታ- ማ-የ-ት- የ-አ-ት-የ-ክ-ያ- አ-ካ-ብ- በ-ኑ-ት- ይ-መ-ኩ-ል-፡፡ ይ-ፈ-ል-ጠ-ል-፡፡

የ-አ-ት-የ-ክ-ያ- አ-ካ-ብ-፡ በ-በ-ሐ-ር- ከ-ፋ-ፍ-ለ-ው-፡ በ-ት- ከ-ል-ለ-ው-፡ በ-ቁ-ን-ቁ- አ-ለ-ይ-ደ-ታ-ው-፡ በ-ቁ-ይ-ማ-ኩ-ት- አ-ቢ-ማ-ብ-በ-ው- ሁ-ገ-ር-ቱ-ን- ለ-መ-ብ-ታ-ት-ን- ያ-ደ-ረ-ኑ-ት- መ-ካ-ሳ- አ-ለ-ከ-ሁ-ን- ተ-ኩ-ት- አ-ሳ-መ-መ-ም- በ-ለ-ን ሌ-ገ-ት-ኩ-ን- ባ-ኩ-ታ-ል-ል-ም-፡ ታ-ሳ-ቅ- የ-አ-ት-የ-ክ-ያ- አ-ካ-ብ- ገ-ን አ-ለ-ከ-ሁ-ን- በ-እ-ነ-ር-ሳ- አ-ከ-ይ- ወ-ተ-መ-ድ- አ-ሳ-ባ-ሳ-ኩ-ው-ም-፡፡ በ-እ-ሆ-ም- ታ-ሳ-ቅ-ነ-ቱ-ን- በ-ድ-ጋ-ማ- አ-ለ-መ-ሰ-ከ-ጃ-ል-፡፡ ይ-ህ-ን ታ-ሳ-ቅ-ነ-ት- ተ-ሳ-ት- በ-እ-ኩ-ዳ-ሰ- የ-ተ-ን-ከ-ል- ከ-ኩ- በ-በ-ለ-መ- እ-ን-ዲ-ይ-ደ-ታ-ታ-ነ-ው- ገ-ን ከ-ለ-ይ በ-ተ-ሸ- ቅ-ጥ-ር- 2-፡ 3 እ-ና 4 የ-ተ-ገ-ለ-ጽ-ት- የ-ይ-ለ-ሙ- ማ-ለ-ት-ም-፡ የ-ተ-ቀ-ዋ-ማ-ው- ገ-ራ-፡ የ-አ-ት-የ-ክ-ያ- የ-ሆ-ና-ን-ና ም-ል-ሳ-ት-ት- አ-ካ-ብ- ተ-ኩ-ታ-ል-፡፡ ይ-ህ-ን እ-ኩ-ን-ኩ- ለ-ማ-ሳ-ከ-ት- ይ-ግ-ም-፡ የ-አ-ት-የ-ክ-ያ-ን- በ-ዘ-ረ-ዋ- ተ-ቀ-ም- ማ-ሻ-ጠ-ኩ- ወ-ይ-ኩ- ተ-ባ-ብ-ረ-ው- ማ-ሳ-ው-ገ-ድ- ቅ-ማ-ይ- የ-ተ-ግ-ል- እ-ኩ-ን-ኩ-ው- ሌ-ደ-ር-ታ-ት- ይ-ገ-ባ-፡፡ ይ-ህ-ን እ-ኩ-ን-ኩ- ለ-ማ-ሳ-ከ-ት- ይ-ግ-ም-፡ የ-አ-ት-የ-ክ-ያ-ን- በ-ዘ-ረ-ዋ- ተ-ቀ-ም- ማ-ሻ-ጠ-ኩ- አ-ለ-ብ-ት-፡፡

ለ-ጠ-ሳ-ት- መ-ን-ብ-ር-ከ-ኩ- የ-ሚ-ለ-ት- ቅ-ቁ- የ-አ-ት-የ-ክ-ያ- አ-ካ-ብ- ቅ-ቁ- እ-ይ-ደ-ለ-ም-! የ-አ-ት-የ-ክ-ያ- አ-ካ-ብ- ተ-ግ-ል- እ-ኩ-ኩ- ነ-ው-!!